

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaeigt.dk>

ØVLE SLÆGΤΕΝ's

Årbog

1969

Forord

ØVLE - slægtens anden årbog udsendes hermed. Trods den store forsinkelse håber jeg, at bogen vil virke til fortsat interesse for slægten og dens traditioner.

Yderligere oplysninger om slægten og dens virke vil være meget velkomne, sådanne oplysninger vil under en eller anden form indgå i de fremtidige årbøger.

Holte i august 1969.

Erik Sanders

Mindeord

KRISTIAN N. KRISTIANSEN

Født 18.12.1886 — Død 10.6.1969

Med dyb sorg erfarede vi, at slægtens nestor døde i sommer. For slægten og dens tradition var han en enestående foregangsmand. Hans fader Øvli Kristiansen var før en menneskealder siden drivkraften i arbejdet for sammenholdet i slægten, og Kristian N. Kristiansen blev ham en værdig arvtager. Han var initiativtageren til det arbejde, der nu gøres med efterstavlen, og hans navn vil i kommende generationer stå som en af de bedste af Øvleslægten.

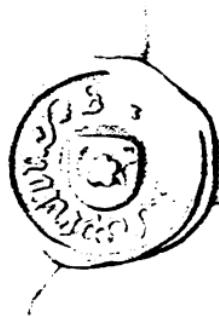
Æret være hans minde.

Slægtens Våben

I den artikel der var i første årbog for ØVLE - SLÆGTEN (1964) blev anført, at væbner Jes Persen's segl fandtes på hans adkomstbrev til gården. Dette var en fejl som hermed skal rettes. Jes Persen's våben eller segl-mærke er at se på et gammelt dokument dateret 9. august 1470, hvori Jes Persen sammen med 6 andre gode dannemænd optræder som opmænd i et forlig mellem biskop Jens af Aarhus på den ene side og Aarhus' borgmestre på den anden side i en sag som vedrører ejendomsforholdene til byens mark. Originaldokumentet (se billedet) findes stadig på pergament i landsarkivet i Viborg med syv vedhængende vokssegl, og en fuldstændig afskrift af dokumentet findes i J. R. Hübertz: Aktstykker vedr. Staden og Stiftet Aarhus. Bind I, pag. 27 - no. 31.

Disse gamle vokssegl bliver naturligvis med årene mere og mere medtagne og heldigvis er der da også foretaget fotografering af alle seglene på et tidligere tidspunkt. Et aftryk vises i denne årbog, og hertil skal kun bemærkes, at dette fotografi har måttet tages fra afbildungen i A. Thiset: DANSK ADELIGE SIGILLER pag. 55 F. XXXIII, 11, idet det originale sigil allerede er så medtaget, at det ikke længere lader sig gengive fotografisk.

Iøvrigt skal her bemærkes, at slægtsgårdens ældste dokumenter, som alle opbevares i landsarkivet i Viborg, næsten alle bærer spor af at have haft vedhængende sigiller, og det er så overladt til vort gætteri, om Jes Persen's efterkommere har anvendt det samme sigil som han anvendte.

Christen fra Heden

Foto: H. Andersen, Søndergade, Aarhus. Ca. år 1880.

Når vi her kommer ind på en nærmere omtale af Christen fra Heden skyldes det blandt andet, at vi har ovenstående udmærkede fotografi af ham og hans kone, men der er også flere grunde.

CHRISTEN SØRENSEN blev født d. 10. sept. 1816 i Malling som søn af den kendte gårdsmand, smed og skolelærer SØREN ØVLISEN (1779–1856) og hans kone KIRSTEN RASMUSDATTER (1789–1847). Christen er født på SMEDEGAARD som den fjerde i en søskendeflok på ialt 8 børn. Allerede som ung fæstede han en gård i Beder, men da han giftede sig d. 23. november 1841 i Beder med ANE CATHRINE JACOBSDATTER, blev han bestyrer på svigerfaderen JACOB ANDERSEN's gård BEDER NYGÅRD matr. 4a af Beder. Hans kone var født på gården d. 13. sept. 1822. Efter svigerfaderens død i 1849 overtog CHRISTEN gården og drev den til sin død i 1896. Christen fik sit tilnavn, fordi de jorder der hørte til gården havde et vist hedepræg.

Rundt om i dobbelt-sognet sad hans brødre og søstre på gode gårde:

Søsteren MAREN gift med NIELS JENSEN på Gammelgård, N. Fløjstrup
Broderen ØVLI gift tre gange på ENGHØJGAARD, Malling
Søsteren KIRSTEN gift med SØREN JENSEN, Fløjstrup
Broderen RASMUS gift med KIRSTEN RASMUSSEN, Beder Gammelgaard
Broderen JENS gift med KAREN MARIE RASMUSSEN, gård i Malling
Søsteren KAREN gift med JENS JENSEN, Kobjerggaard, O. Fløjstrup
Søsteren ANE gift med JENS NIELSEN, Pedholt Skov

og man må jo gå ud fra, at der har været en nær kontakt mellem disse søskende, hvilket i hvert fald også fremgår af kirkebøgerne, hvor emnerne til faddere ikke er svære at finde.

Når CHRISTEN skal fremhæves i denne årbog er det først og fremmest fordi han som agnæt bliver stamfader til en lang række af de agnater (d.v.s. direkte mandlige efterkommere) som vi har blandt os i dag, og samtidig er det også morsomt at se den livskraft, der har været i hans børnefløk, de næede alle en høj alder. Her skal anføres hver enkelt, idet der samtidig ved hver person anføres det familienummer, som gælder for alle efterkommenerne:

(94) Ane Marie Kristensen f. 11/2 1843 + 21/3 1939
g. med

Jens Pedersen, Pederslyst, Beder.

(95) Søren Kristensen f. 19/7 1846 + 14/10 1941
g. med

Else Marie Pedersen, Damgaard, Storenor, Malling
(Bregnballe-familien)

(96) Kirsten Kristensen f. 22/1 1849 + 9/11 1889
g. med

Niels Hansen, Hørret

(97) Jakob Kristensen f. 11/7 1851 + 25/7 1934
g. med

Kirsten Sørensen, Beder Nygaard, Beder
(efterkommerne efter dette ægteskab ejer i dag gården)

(98) Anna Kristine Louise Kristensen f. 7/5 1855 + 17/11 1942
g. med

Niels Øvlisen, Starup
(efterkommerne registreret under familie no. 3)

(99) Niels Kristensen f. 5/9 1853 + 5/5 1918
g. med

Kirsten Øvlisen, Snovdrup (familie no. 77)
(efterkommerne af dette ægteskab er behandlet udforligt i Årbogen 1964)

(100) Karen Kristensen f. 17/5 1859
g. med

Chr. Røjgaard, Tuskær (ingen børn)

(101) Ane Kristensen f. 1863 + 1949
g. med

Niels Rasmussen, Stilling

(102) Kathrine Marie Kristensen f. 4/7 1869 + 20/11 1963
g. med

slagtermester Marius Brixen, Malling

Som det vil ses næede de fleste af børnene en anselig alder. Ejendommeligt er det vel ikke, at vi efter CHRISTEN i dag kan tælle over 450 efterkommere, men det gode ved det er også, at vi i billedet af ham og hans kone knytter bånd mellem disse 450 mennesker.

Hædersgaver

Menig 273 Kresten Kristensen, Malling.

Da jeg skrev om slægtsgårdens brand, nævnte jeg ikke, at der af brandforsikringen blev tildelt to hædersgaver til to af redningsmandskabet led-saget af diplomer for udført redningsarbejde. Den ene gave tilfaldt fadermester Rasmus Eriksen, den bestod af 6 sølvspiseskeer med navn og dato indgraveret. Den anden gave tilfaldt mig – et lommeur – hvor var indgraveret i kapslen "De mindre Landejendommes B. Brandforsikring for Løsøre. Gave til Kr. Kristensen, 14.3.08".

Hvorfor jeg fik dette ur, har jeg aldrig kunnet forstå. Jeg satte dog ikke mit liv i vove på noget tidspunkt. At alt mit tjøj brændte, skyldtes alene den omstændighed, at vi, som var tilstede ved brandens opkomst, kun tænkte på at redde dyrene. Jeg er af flere blevet opfordret til at nedskrive dette her, og særlig af min kusine, Marie Spanner, fordi hendes far – altså min onkel – var meget glad og stolt af, at vi fik overrakt disse hædersgaver. Nu knyttede der sig en anden omstændighed til overrækelsen af min gave, og det var nok dette, der gjorde allermost indtryk på mig. Jeg har ihvertfald aldrig, hverken før eller senere i livet, været genstand for større opmærksomhed. Det er også dette man særligt har bedt mig fortælle om.

Efter at gården var brændt den 14.3.08, blev jeg indkaldt til militærtjeneste ved fodfolkets og skulle møde den 21.4.08 i Aarhus. Jeg kom til at gøre tjeneste ved 28. Batl. 4. Kompagni, 3. Deling. Jeg var meget utilfreds med at blive infanterist, for jeg havde 3 fætre, der havde været dragger, og det ønskede jeg inderligt at blive. Men det blev jeg ikke fordi, som man sagde på sessionen, jeg var for klein.

Min entre i militæret kan der skrives bøger om. Jeg mener selv, at jeg var en dårlig soldat, ihvertfald til at begynde med. Det var særlig min skydning, der var ved siden af i ordets bogstaveligste forstand. Nå, det rettede sig i løbet af sommeren.

Men nu skete der noget helt andet. Det var vel ca. 3 uger efter, at vi var indkaldt, vi var opstillet til appel i kasernegården lørdag eftermiddag og fik den ordre "I morgen tidligt kl. 8 stiller mandskabet her velpudset og med gevær til søndagsparade". Det med geværet kunne vi ikke forstå, det plejede vi da ikke at have med ved søndagsparade, der måtte være noget særligt på færde. Jeg var jo lige så uvidende som alle andre.

Kl. 8 søndag morgen stod kompagniet opstillet i kasernegården. Men der var mere mystik, for alle officerer og øvrige befalingsmænd ved kompagniet med undtagelse af kaptajnen var til stede, det var usædvanligt. Der plejede kun at være premierløjtnanten og ganske få underofficerer. Vor premierløjtnant O. V. de Fine Skibsted havde kommandoen. Selve paraden gik han hurtigt hen over, jeg tror ikke, der blev nogen noteret for uregelmæssigheder den søndag. Da premierløjtnanten havde været kompagniet igennem, fik vi lov at stå "rør", men måtte ikke bevæge os. Der gik kun kort tid, så lød kommandoen: "Kompagni ret, giv øgt, se til højre". Da kom kaptajn F. F. Andersen, en meget fin men streng officer.

Premierløjtnanten afleverede kompagniet, og derefter blev der kommanderet: "rør". Og nu tog begivenhederne fart. Kaptajnen bød, at kompagniet skulle stille op i tre fløje, således at I og IV deling dannede de to sidefløje og II og III deling i forlængelse af hinanden mellemfløjene, alle med front mod midten. Den fjerde fløj dannedes af befalingsmændene, så det hele var en firkant. Efter at kompagniet var rettet ind til højre, og vi stod i retstilling, trådte kaptajnen frem for fronten og kommandoen lød: "Kompagni giv øgt, præsenter gevær, se til højre". Kaptajnen gjorde derefter tegn til en ordonnans, der stod uden for kompagniet. Denne kom frem og overrakte kaptajnen en stor gul konvolut og forsvandt igen. Efter at have set i konvoluten lød det så: "Nr. 273 Kristensen træd frem". - Der er ingen, der må spørge mig om, hvad jeg tænkte, men min hjerne må have reageret spontant. - Trods det, at jeg var en temmelig nybagt rekrut, havde jeg dog lært så meget militæranstand, at man ikke rører sig ud af pletten, når man står med præsenteret gevær. Jeg så "lige ud" tog "gevær ved fod" og sprang frem, stod ret foran kaptajnen. Jeg har sikkert set noget forvirret ud, for han så meget mildt på mig. Han bad mig komme nærmere, og stående lige foran ham talte han til mig: "De har den 14. marts i år ved en ildebrand på Øvli Kristiansens gård i Malling været med til at redde mange dyr ud af brændende bygninger og har ved denne lejlighed udvist både mod og beslutsomhed. Forsikringsselskabet har ønsket at hædre Dem i denne anledning, hvorfor man har bedt mig overrække Dem dette ur, hvilket jeg har den øre at gøre her foran kompagniets befalingsmænd og mandskab". Der-

efter tog kaptajnen en skrivelse op af konvolutten og læste: "Tjenestekarl Kristen Kristensen har den 14.3. d.å. ved branden på Øvli Kristiansens gård i Malling under redning af gårdenes besætning udvist både mod og konduite, hvorfor forsikringsselskabet har ønsket at hædre ham med et ur. - underskrevet af direktøren".

Efter at have fået overrakt ur og diplom henvendte kaptajnen sig til våbenmesteren og sagde: "Vil De sørge for, at denne mand får en helt ny våbenfrakke, vi kan ikke have ham gående i en luvsldit frakke". Og henvendt til premierløjtnanten sagde han: "273 har nattegn til kl. 12 i nat". Nu lagde kaptajnen en hånd på min skulder og sagde: "Det er en øre at have Dem her ved kompagniet, og De skal ved Deres modige optræden være et eksempel for Deres kammerater. Hjertelig til lykke og gud at De må bære uret med øre, træd af". Jeg trådte tilbage på min plads, og paraden blev afviklet. Men nu kom befalingsmænd og kammerater, og alle ville trykke min hånd.

Efter denne begivenhed blev jeg en dag kaldt frem for premierløjtnanten. Han spurgte mig, om jeg ville være hans oppasser, hvilket jeg sagde ja til, og det fortrød jeg heller aldrig. Og med hensyn til min skydning, som var helt elendig til at begynde med, da tog vor skydelærer affære. Han afprøvede geværet og rettede sigtekornet, og efter den tid kunne jeg ramme plet. Da vi var færdige med skydeøvelserne hen på efteråret, stod jeg som nr. 1 ved kompagniet. Så skulle jeg konkurrere med de tre andre kompagnier, men da blev det ham ved 2. kompagni, der gik af med sejren. Jeg blev hjemsendt den 10. oktober 1908 og kom tilbage til den nyopførte Veielgård. - Et uforglemmeligt minde rigere.

Haslev, den 9. august 1965

Kr. Kristensen.

Velkomsthilsen

til de fra Malling og Beder Sogne hjempermitterede
Soldater

Mel: Danmark dejligst Vang og Vænge.

Lille tapre Krigereskare
Som for Landet stred
Modig stod I fast i Fare
Thi den Kamp var hed
Styrken sendtes jer fra Himlen
Da I bortjog Oprørsvirimlen
I som stred for Danmarks Ære
Sejrens Laurbær bære.

Vi det Haab nu alle nære
Freden os er nær
Thi jert Mod skal Fjenden lære
Sejer følger hver
Som for gamle Danmark fægter
Saa at Tysken næppe nægter
Ej de Sakser Slaver Vender
Danske Mænd besejrer.

Eder som nu her hjemvende
Efter blodig Færd
Vi en Velkomsthilsen sender
Som jer Daad er værd
Hustru Fader Moder glæder
Sig med Jer som her fremtræder
Vi af Malling og af Beder
Hilse venligt Eder.

Efter de slesviske krige blev soldaterne hjemsendt i foråret 1851 og også krigsdeltagerne fra Malling og Beder blev ved deres hjemkomst hyldet som overalt i landet. Oven anførte sang blev til lejligheden digtet og afsunget ved festligheden, og selv om den digteriske værdi ikke er stor, fortjener den dog at blive husket som den sang, der hilste mange af Øvleslægten hjem fra slagmarken.

Øvli - sangen

Øwli han wa sæ saa løste en Swenh,
Skul han et Æren, saa stak han irenh
Hisop aa hæhnier.

Gik han mæ Hjølli aa gik han mæ Plow,
Aaller haad han Row,
Undtawwen nær han sow
Saa søhdele, saa bløhdele.

Skjøn Else hun æ sæ en Frøken saa fiin,
Hun goer i Silke aa Moer aa Hermelin
Hisop aa hæhnier.

Soe hun ham Øwli i Mark elle Skow,
Aaller haad hun Row,
Undtawwen nær hun sow
Saa søhdele, saa bløhdele.

Dæ wa Daans epo Goeren, aa Øwli han saang,
Saa mæ Den aa saa mæ Den saa lettele han spraang
Hisop aa hæhnier.

Skjøn Else stod aa soe po, hudden han ku sæ snow:
Saa fik hun ingen Row,
Undtawwen nær hun sow
Saa søhdele, saa bløhdele.

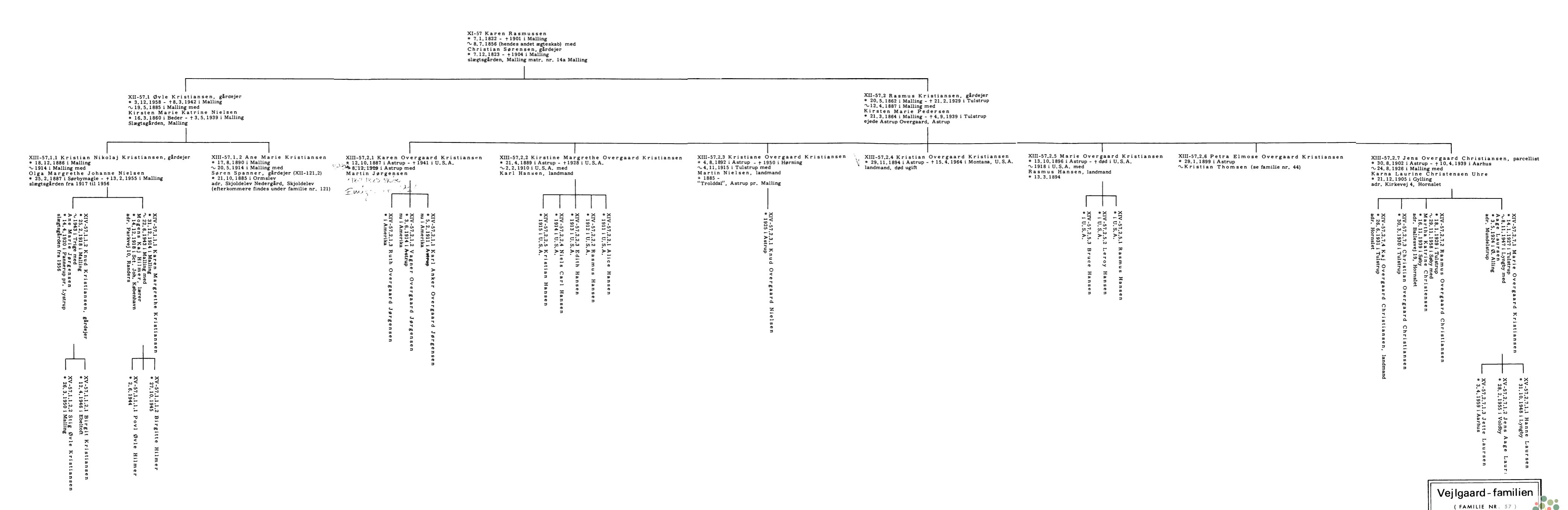
Skjøn Else vil faalpst sæ udi den grønne Luhn,
Hin Tanker di wanked aalt i den samme Stuhn
Hisop aa hæhnier.

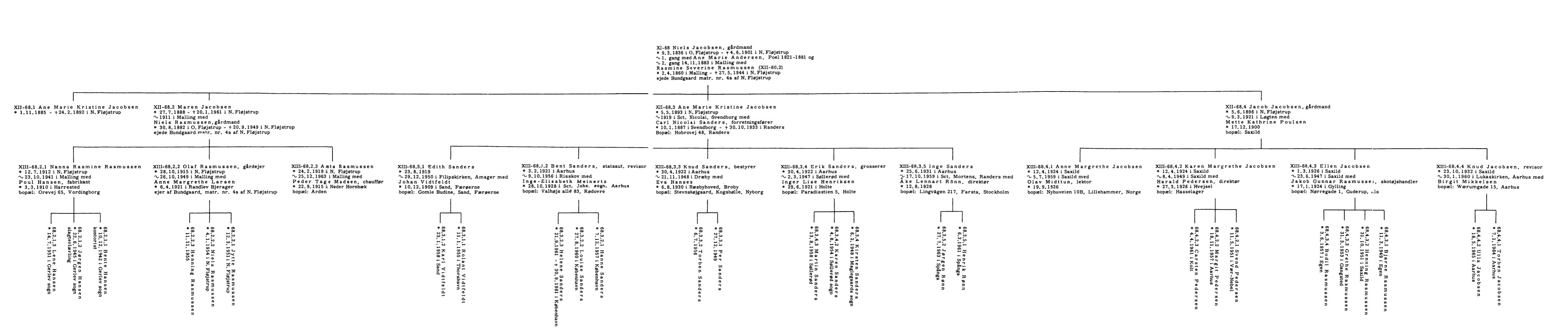
Da mødt hun ung Øwli aal udi den Skow,
Aa saa fik hun Row,
Di udi Græsset sow
Saa søhdele, saa bløhdele.

Aa da saa hin Faaraller no wa døh ud aaw Æll -
Den Jenn gik te Himmerig, den Aahn gik te Hæll -
Hisop aa hæhnier,

Te Egtemand aa Haasbond ung Øwli hun tow,
Saa fik de Beghi Row
Aa ve hweranne sow
Saa søhdele, saa bløhdele

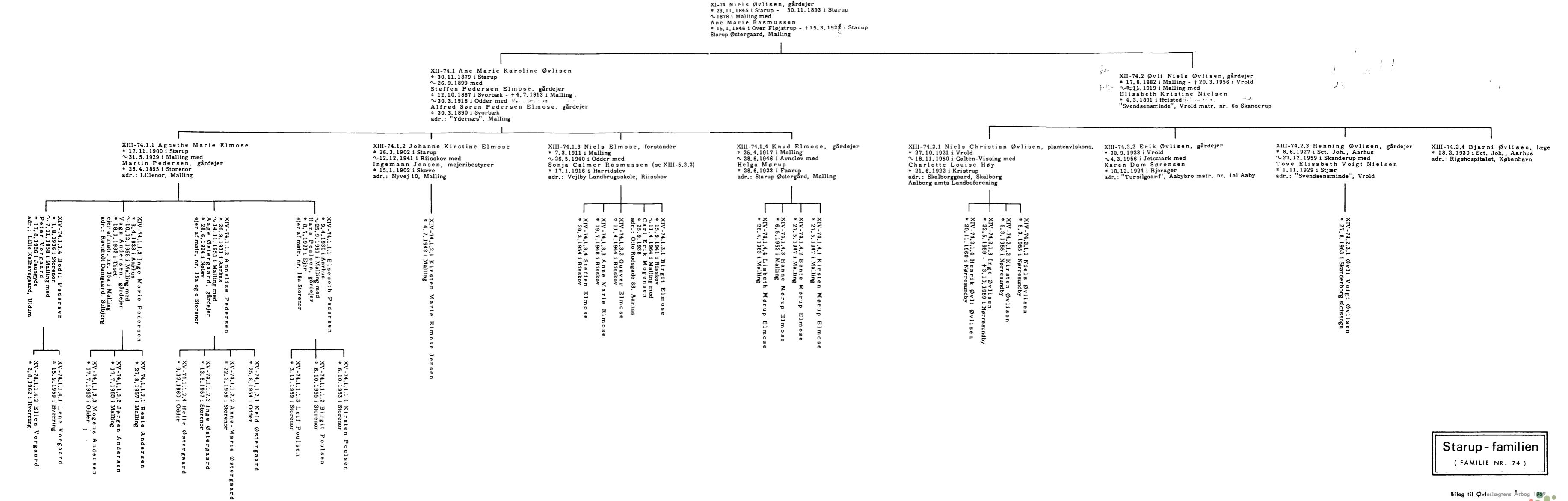
Steen Steensen Blicher
fra E Bindstouw - 1842

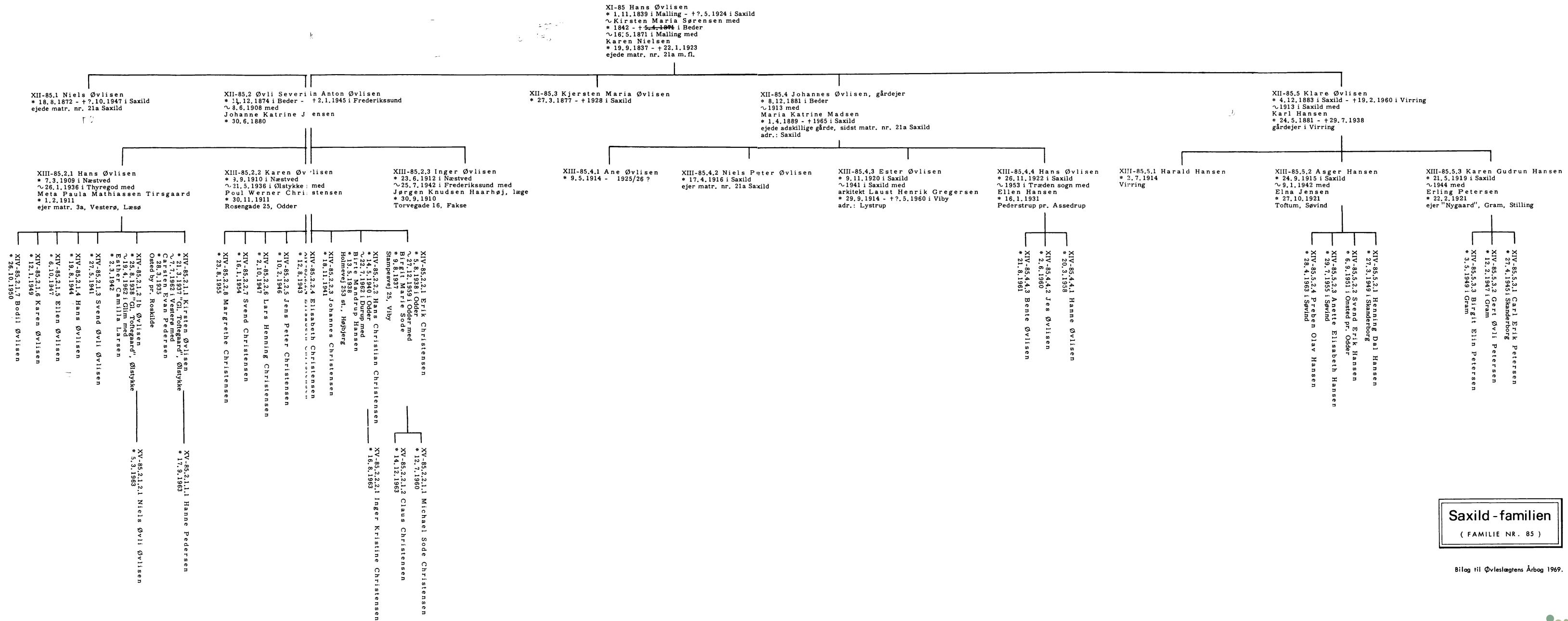

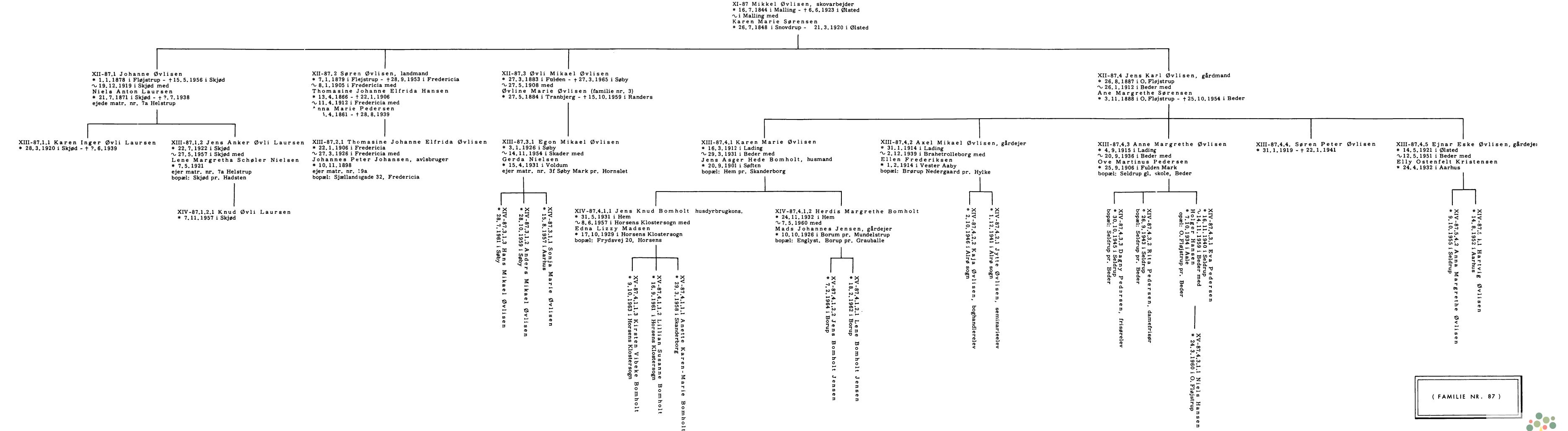
Bundgaard-familien
 (FAMILIE NR. 68)

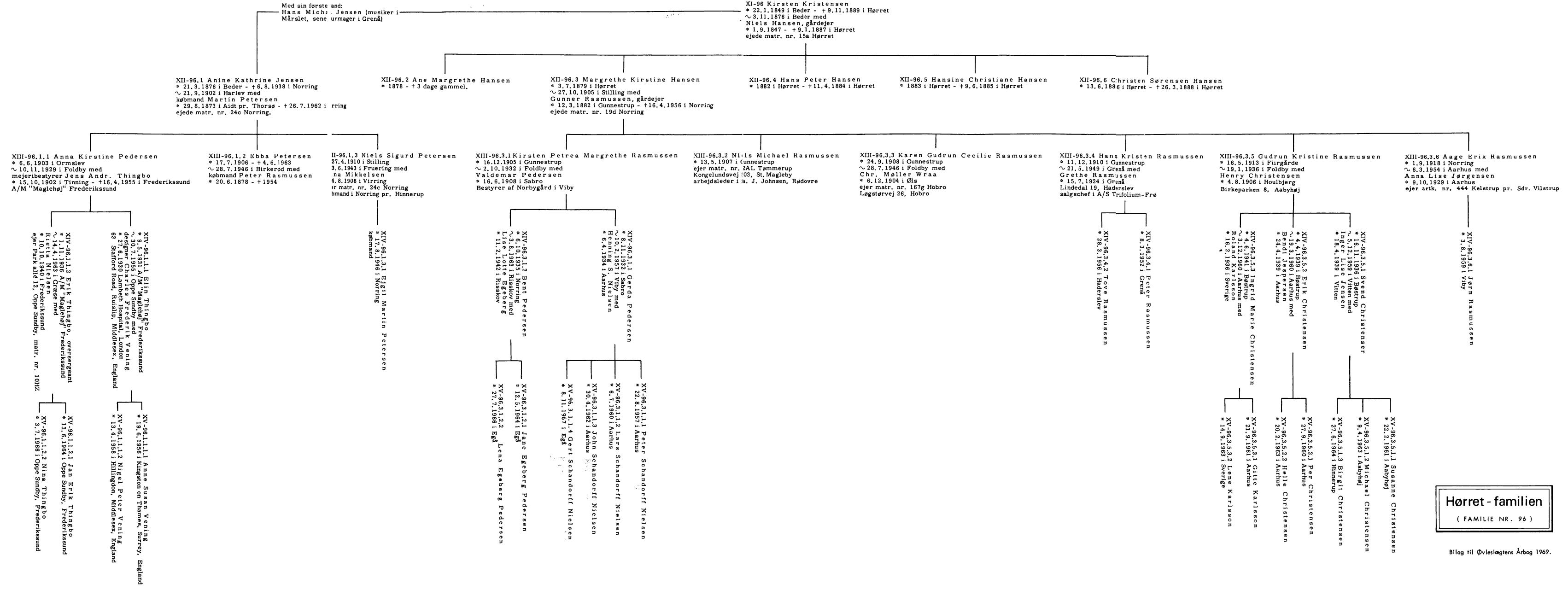
Bilag til Øvlesægtens Årbog 1969.

arup - familien
FAMILIE NR. 74)

XI-97 Jakob Kristensen, gårdejer
* 11.7.1851 i Beder - + 25.7.1934 i Beder
~30.6.1903 i Kolt med ~~Beder~~
Kirsten Sørensen
* 12.6.1871 i Kolt - +17.8.1939 i Beder
ejede Beder Nygaard Matr. 4a Beder.

XII-97.1 Kristen Ove Kristensen, arbejdsmand
* 12.4.1904 i Beder
~2.11.1933 i Holme med
Petra Sørensen
* 5.9.1908 i Holme
Bopæl: Egelund, Malling

XII-97.2 Søren Ove Kristensen, gårdejer
* 20.5.1906 i Beder
medejer af Beder Nygaard, Beder
~12.12.1947 i Brabrand med
Anne Fosgaard Sørensen
* 26.9.1904 i Brabrand Aarslev

XII-97.3 Jakob Ove Kristensen, gårdejer
* 10.6.1907 i Beder
Medejer af Beder Nygaard, Beder

XII-97.4 Anker Ove Kristensen
* 9.9.1909 i Beder
~6.7.1945 i Gosmer med
Helga Lønbæk
* 14.7.1920 i Hundslund
Bopæl: Beder ?/gaard, Beder

XIII-97.1.1 Inger-Lise Kristensen
* 10.6.1934 i Malling - +15.2.1964 i Glostrup
~2.3.1952 i Malling med
Kaj Lykke, Gartner
* 9.11.1925 i Kgs. Lyngby
Bopæl: Glentevej 9, Glostrup

XIII-97.4.1 Anker Lønbæk Nygaard Kristensen
* 2.8.1946 i Hundslund
XIII-97.4.2 Ove Lønbæk Nygaard Kristensen
* 30.6.1951 i Beder
XIII-97.4.3 Gerda Agnete Nygaard Kristensen
* 26.7.1952 i Beder

Beder Nygaard-familien
(FAMILIE NR. 97)